

SAN FRANCISCO SUOMALAISILLE PALVELIJATTARILLE

Suomalaisille palvelustytöille tekisi mieleni lausua toivomuksen, ammattiosaston perustamisesta paikkakunnalle. Useat työt ovat varmaankin ajatelleet ammattiosaston (union) hyviä puolia, vaan kuitenkin eivät he ole päässeet niin pitkälle, että olisivat panneet sen alulle.

Jokainen tyttö vanhasta paikkastaan joutuu lähemmäs pois sen takia, että olot käyvät siedäntämättömiksi — työtä lisääntyy — ei pääse koskaan lähemmäs ulos — ei ole tarpeeksi ruokaa, j.n.c.

Uutta paikkaa taasen hakiesi jokainen toivoo saavansa paremman kuin edellisen paikka oli. Jokainen toivoo saavansa "helpon paikan" — kuten sitä tavataan sanoa. Vaan usein sattuu, että niitä helppoja paikkoja ei ole, ja seurauksena on että saapi muuttaa paikasta toiseen, kunnes siihen jo väsyä, ja näin ollen työt jäävät sitä hakeumaansa "helppoa paikkaa" vaille, sillä niitä ei nykyään olekaan, joten kaikissa paikoissa on omat vajavaisuutensa. Tytöt, te ette koskaan saa rouvianne parantamaan teidän omaa asemaanne, jos te ette itse käy sitä parantamaan.

Jokaisen työläisen täytyy luokkataisteluun kautta pyrkiä eteenpäin. Suomalaiset, sekä muut ulkomaalaiset palvelustytöt varmaankin odottavat amerikkalaisten tyttöjen perustaman ammattiosaston? — Niinhän heidän pitäisi tehdä, vaan kuten olemme tulleet huomaamaan, täytynee ulkomaalaissyntyisten lähteä heidän edelleen. Sillä meidän ulkomaalaisten velvollisuus on perustaa ammattiosastoja sekä selvittää tämän maalaisille työläistovereillemme järjestöjen merkitystä.

Ei olisi ensinkään aikaista, jos suomalaiset työt näyttäisivät toisille esimerkkiä ja perustaisivat union, sillä siihen on hyviä edellytyksiä. Esim. on kokoushuone (Naisien-koti), jos se olisi liian pieni, niin varmaankin osasto antaisi tilavamman huoneen käytettäväksi. Myöskin on paikkakunnalla useita luokkatietoisia tyttöjä, joten ei olisi toimihenkilöistäkään puutetta. — Siis tuumasta toimeen ja palvelijattarien ammattiosasto Friskoon! — Eräs.

SAN FRANCISCO, CALIF.

Eräs tässä kaupungissa huvimatkalla kuleskeleva New Yorkin naikkonen sanoi, että "yksi kukkakaali josta hän maksoi 20c San Franciscossa, maksaa yhden dollarin New Yorkissa." Siis 80 senttiä on hinnassa eroa. Eiköhän tämän naisen tapaisia hintojen arvostelijoita ole jokaisessa tämän maan kaupungissa? Tämmöinen nainen päästyään New Yorkiin voipi arvostella edellä olevan päinvastoin. Ja nyt me täällä Friscossa ajattelimme, että kyllä meillä on vielä tavaraa halpaa, mitenkähän ne voivat tulla toimeen New Yorkissa? — Meitä työllisiä vedetään nänstä — vetäjästä päästyäkin.

Täällä Friscossa on eräs pastorin kokelas ja kun tiedin hänen vähäsen, niin piirrän tässä muutaman sanan hänen elämästään.

Hän oli muutamia vuosia sitten Canadassa lapiotöissä rautatiellä. Useana päivänä hän valitteli, että kyllä sitä pitää hommata helpompi työ. — Eräänä päivänä hän heitti lapion rautatien ojaan, ja läksi kouluun. —

Oltuaan pari viikkoa koulussa, tuli hänestä — pastori!

Matkustellessaan ympäri Amerikkaa, saapui hän Portlandiin, Ore. Siellä hän perusti seurakunnan, johon yhtyi toistakymmentä jäsentä. Seurakunnan jäsenmäärä aleni, tulot pieneni, joten pastori läksi lihavamille laitumille.

Nyt hän on täällä Friscossa, ja hän valittaa, että huonosti on asiat, Friscon suomalaisia ei saa käymään kirkossa tai kokouksissa. Hän on käynyt talosta taloon (valituissa paikoissa) vaan ei ole siitäkään apua. — Tytöt eivät enää pistele "viitotia" sielujensa kirkastajille — hekin viisastuvat.

Nyt on pastorilla helppo työ, mutta tasku taitaa olla myös tyhjä. Varmaankin hänen taaskin täytyy etsiä uusi ammatti. Eräs hänen opetuslapsistaan on perustanut kenkienkorjausverstaan. Nyt voisi pastori aloittaa kirkastamaan meitä syntisiä ulkoapäin (sielutamme kun olemme jo tarpeeksi kirkkaat). Esim. jos hän rupeaisi kenkään kiillottajaksi, ja sen kiillotustyön pastori saisi nauttia hyvin tehdä edellä mainitun verstaan nurkassa.

On tässä kaupungissa toinenkin suomalainen talosta taloon kierräjä, mutta vaan paremmilla edellytyksillä. Hän on tov. J. Y. Hopeavaara. Hänellä ei ole "vakituksia paikkoja", sillä hän rohkenee astua jokaisen talon ovesta sisään, sillä hän on sanomalehtiasiamies. Hän ei elä tyttöjen "viitotilla" kuten edellä mainitun "lapiopastori." Kyllä Yrjö viitosenkin ottaa, mutta hän lähettää sillä sanomalehtiä tulemaan. Mutta nyt ei olekaan "viitotista" puhetta, pienempikin raha riittää. Jokainen Toverittaren tilaaja on nähnyt monet kerrat Toverittaren palstoilla lauseen: **Jos tahdot tehdä hyvän palveluksen tuttavallasi, tilaa hänelle Toveritar!** Tuo lause ei ole Toverittaren palstoilla ainoastaan palstantäytteenä, se velvoittaa meitä tekemään jotakin. Jokaisella Toverittaren tilaajalla on sellaisia tuttavuuksia, jotka ovat työväen liikkeestä tietämättömiä. Meidän velvollisuutemme on opastaa heitä tietopuolisiksi ja meidän ei tarvitse uhraa juuri mitään. Toveritar maksaa ainoastaan \$1.50 v. k., ja jokainen nykyinen Toverittaren tilaaja, joka tilaa Toverittaren tuttavalleen saapen kun maksaa \$1.25. Tov. Hopeavaara on tilausten välittäjänä, joten antakaa hänelle \$1.25 ja tuttavanne osoite, niin silloin olette täyttäneet velvollisuutenne tuttavanne kohtaan. Hän mahdollisesti ei jouda käymään jokaisen tytön luona, joten haalilla on hyvä tilaisuus tavata häntä, jos ei tapaa haalilla, niin hänen asunto-osotteensa on: 177 Germania Ave. Tel.: Park 7762. (Voin saada selkääni kun ilmoitan poikamiehen osoitteen. Mutta lyökää tytöt kaksi kärkeästä samalla iskulla.)

Vakituinen.

VANKILAN YÖ

Kylmästi kilahtaa sellin luskassa vartijan avain, kun hän iltakäyntinsä jälkeen sulkee asukkejaan "talteen". Askeleet häipyvät kuulumattomiin, vankilan yö on alkanut, minkä kammokuttavaa hiljaisuutta vain "konkikellon" vaivaloinen nakutus häiritsee. On keväinen lentsä lauantai-ilta, milloin koko luomakunta asettuu lepoonsa, valkean yön hämähäyteen. Sen henkäys tunkeutuu sellinkin avatusta alkunasta sisälle: se hyväilee raikkaalla tunnullaan vankien kalvenneita ja näiden kelmennäisiä kasvoja; se synnyttää heidän sielussaan kytävän kaipuun suurempaan pala-

maan. Eletyn elämän kuvat kiihtävät vihassa tahdissa heidän näiden samentamissa aivoissaan. Muistuu mieleen koti, ehken isä, äiti tai lemmitty ja heidän kärsimyksensä. Heidän sisässään raivoa kaipaus ja katkeruus kaikottaa unenkin pois... Vankilan yö himmentyy, päivän viime valojen väistyessä sen tieltä. Yö tuo turvattomuuden tunnetta, jokainen heistä on vaipunut omiin mietteisiinsä... Askeleita... ensin kaukaa... lähempää... nyt kongilla. Vangit pidättävät hengitystään arvataksaan kulkiijat... On hiljaista, että kuulee oman sydämensä lyönnin. Askeleet lähenevät, jo narahtaa "isonmorkun" lukko ja kajahtaa korska komento: "Vangit No 2, 3, 7, mukaan!" — "Mimie?" kuuluu kysymys. "Kohta saatte sen tietää, on kysymykseen kolikko vastaus. Sellin vangit painavat korvansa kiinni oveen, joku koettaa seurata tapahtunutta pienen "tarkastusreijän" kautta. Hän kertoo: "Ne vievät nyt kolmea toveriamme ulos... pistinniekat on mukana." Kuuluu enään vain raskaan ulkoportin narahtus ja vankilan kietoo haudan hiljaisuus salaperäiseen verhoonsa vanginten asukien tunteita ja elämäntoivon. "Ne ammutaan," veloo tuskaisena heidän mielisään: "Koska tulee oma vuoro?" Kuoleman majesteetti seisoi heidän edessään avatuin sylin, sulki heidän sielussaan viimeisen elämäinjäämisen toivon epämääräiseen hämähäyteen, sotkien aivojen toiminnan hirvittäväksi sekä melkaksi. Olihan heille jo aikojen sitten ilmotettu, että maanpelturit ammutaan. Nyt vietiin varmaan ensimmäiset ja aamun ensi säteiden taivaanrannalla kajahtaessa viimeiset. Voimaton viha ja olevia oloja vastaan tähdäty katkeruus kouristi tulipihien tavoin heidän sydäntään, hampaat yhteen pusertuen oli se estettävä ulos pursuamasta. Kuolemaan oli ainoa ajatus, jonka väsyttämällä he ummistivat silmänsä kurjilla vuoteillaan.

Aamulla, milloin "kristikansa" kokoontuu pieneen kaamiiseen kirkkoonsa viettämään "muuttaman hetken Jumalalle", saavat sellin vangit tietää kaupungin hautausmaalla yön aikana tapahtuneen teloituksen. Aavistus on totentunut. No 2, 3 ja 7 on ammuttu. Mykäksi sulkeutuu vankien suu kova hymy ilmestyy huulille, sillä omakin kuolemaan lähdön tietoisuus varmistuu varmaksi uskoksi ja viimein toivo vapaudesta sammuu kalman henkäyksestä. Mutta tyynenä, gladiattorien tavoin he valmistuvat ottamaan jäähyväiset elämältä, tietoisina tekojensa, jotka he saavat verelläan vahvistaa, oikeudesta. Vaikka kuolema painaakin kylmää suuteloja heidän huulilleen, niin sittenkin kajahtaa heidän silmissään vapauden aamurusko. Kirkonkellojen kumalduksia, mitkä kutsuvat kansaa "rakkauden lähteelle", soittavat heidän mielestään rappentuneen, ahtaan ja verisen yhteiskunnan kuolin-kelloja. —57.

Sosialismin vallitessa lapset kasvaisivat niin kuin luonto on tarkottanut ja kehittäisivät täydellisesti kaikki voimansa — fyysiset, henkiset ja siiveelliset. Heidän lapsuutensa pyhyys säilytettävissä ja heidän elämänsä täytettävissä ilolla ja onnella. Heistä muodostuisi täydellisiä miehiä ja naisia. — Vail.

PUNAKAARTISSA KAATUNEEN VELJENI MUISTOLLE

Kaatui vapaustaistelijana Lahdessa Kosken-kylässä 30-4-1918. Kirj. Sofia Koskinen-Wassberg

Aatoksissa astun sinne, Yli meren siintävän, näen suuret orjajoukot taiston liekkiin rientävän.

Joukko marssi vakavana, voitostansa varmana. Miehet, naiset vieretysten, vanhatkin ol' mukana.

Tuohon joukkoon kirjavahan astui velli, vaikka laps', missä marssi miehet, naiset, myöskin vakaa harmaahaps'.

Siinsi silmiin uusi aika, miss' ei kansa kalvaks. Jossa joukot vapahana onnen sampoo tukomas.

Tuota alkaa tavoittaissa, joukko taistoon asteli. Valkolunta naiset, miehet, sydänhurmein kasteli.

Tuohon suureen johtotähteen, velli myöskin osaltaan, rohkeana liekki rinnoin uhras sydänhelkkujan.

Siellä Lahden laitelhilla Koskenkylän taistossa, kuulasateen pauhimassa tehtiin loppu valvoista.

Kuulat repi ruskon rinnan, sydän hellä taukosi. Raaistunut horttajoukko orjain rinnat aukalsi.

Viimeinen ol' tämä taisto, mikä siellä taisteltiin. Lämpimällä orjan verellä mäet, laaksot huuhdeltiin.

Verivirtoin hukkuvi vielä Suomen orjan nousu tuo. Lahtarit ne lomioloin voittomaljat siellä juo.

Voitettujen isät, äidit, siskot, veljet itkivät. Mistä onnenviljaa toivoi, okaita nyt kitkivät.

Ei oo, heidän hautojansa omainsa peittäneet. Murhamiehet, kaivattumme yhteishautoin heittäneet.

Sinne maahan maatumahar marttyyrien joukko tuo. —Milloin heidän hengen hehkut uudet muodot alkavat tuo?

Siellä haudan hämärässä heidän luonsa vaalenee. Hiljaa, mutta aivan varmaan, aamu yöstä selkenee.

Vielä kerran saapuu päivä, vaikka hetken viipyiskin. Veriin lyöty orjajoukko nousee mielin hehkuvin!

Kuinka voisi yhteiskunta vaatia, että juuri työväenpuolue olisi mailmanhistoriassa ensimmäinen, joka pidättäisi toiminnasta, kunnes olisi saavuttanut e-rehtymättömyyden? Kuinka voidaan odottaa työväeltä täydellistä aatelismieltä, kun ei mikään aatelikaan ole sitä koskaan odottanut?

Niin kauan kun taistelijat kummallakin puolen ovat keskeneräisiä ihmisiä, on taistelun rumaa, ja niin kauan kun taistelut on ruma, on tulevaisuuden maa kaukana vaikka siitä puhuttaisiin enkelin kielin. Sillä ensi askel päämäärää kohti alkaa omasta sielusta. — Ellen Key.